

# Ämne: Hemkunskap

## Årskurs: 9

### Tema: Privatekonomi

#### Syfte

Syftet med provet är att ge en helhetsbild av elevens förståelse för privatekonomi, inklusive grundläggande ekonomiska begrepp som budget, sparande, lån, kredit och försäkringar. Provet kopplar till kursplanens centrala innehåll där elever ska kunna hantera och planera sin egen ekonomi samt göra medvetna val kring konsumtion och sparande. Elevernas förmåga att förstå konsekvenser av ekonomiska beslut och att resonera kring ekonomiska situationer ska också prövas.

| Centralt innehåll                                  | Betygskriterium E                                                                                              | Betygskriterium C                                                                                             |
|----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ekonomiska begrepp och principer för privatekonomi | Eleven visar grundläggande kunskaper om privatekonomiska begrepp och kan göra enkla ekonomiska val i vardagen. | Eleven visar goda kunskaper om privatekonomiska begrepp och kan göra välgrundade och medvetna ekonomiska val. |
| Budget och ekonomisk planering                     | Eleven kan upprätta en enkel budget och följa den i vardagen.                                                  | Eleven kan upprätta och anpassa en budget utifrån olika förutsättningar och analysera resultatet.             |

Källa: Lgr22, Hemkunskap, Åk 7-9

#### Prov

#### Faktafrågor

#### Antal poäng: 18

1. Vad är en budget?
  - a) En plan för hur man ska använda sina pengar under en viss tid
  - b) En typ av lån man kan ta från banken
  - c) En försäkring för hemmet
2. Vad betyder ordet "inkomst"?
  - a) Pengar man lånar
  - b) Pengar man tjänar eller får in
  - c) Pengar man sparar
3. Vilket av följande är ett exempel på en fast kostnad?

- a) Mat
  - b) Hyra
  - c) Kläder
4. Vad är syftet med att spara pengar?
    - a) Att kunna köpa något större senare
    - b) Att undvika att betala räkningar
    - c) Att få fler lån
  5. Vad innebär det att ta ett lån?
    - a) Att låna pengar som man ska betala tillbaka med ränta
    - b) Att få pengar utan att betala tillbaka
    - c) Att spara pengar varje månad
  6. Vilken myndighet hjälper till om du får problem med skulder?
    - a) Skatteverket
    - b) Kronofogden
    - c) Polisen
  7. Vad är en kredit?
    - a) Att betala kontant
    - b) Att köpa något nu och betala senare
    - c) Ett slags sparkonto
  8. Vad kan hända om du inte betalar dina räkningar i tid?
    - a) Du får en belöning
    - b) Du kan få en betalningsanmärkning
    - c) Du får mer pengar
  9. Vad är en försäkring?
    - a) En plan för att spara pengar
    - b) Ett skydd mot ekonomisk förlust vid olyckor eller skador
    - c) Ett slags lån
  10. Vad är ränta?
    - a) En extra avgift man betalar när man lånar pengar
    - b) Pengar man sparar på banken
    - c) En rabatt på varor
  11. Vad betyder ordet "utgift"?
    - a) Pengar man får in
    - b) Pengar man betalar ut
    - c) Pengar man sparar
  12. Vad är skillnaden mellan kredit och lån?
    - a) Kredit är ett köp som betalas senare, lån är pengar man får att använda fritt
    - b) Kredit är pengar man får, lån är pengar man sparar
    - c) Det är samma sak
  13. Hur kan man undvika att få skulder?
    - a) Genom att göra en budget och följa den
    - b) Genom att låna så mycket pengar som möjligt
    - c) Genom att aldrig betala räkningar
  14. Varför är det viktigt att ha koll på sina pengar?

- a) För att kunna göra bra ekonomiska val och undvika problem
  - b) För att slösa mer pengar
  - c) För att låna mer pengar
15. Vad är ett exempel på rörlig kostnad?
- a) Hyra
  - b) Elräkning
  - c) Månadspeng
16. Vad kallas det när man köper något och betalar det i flera delar?
- a) Delbetalning
  - b) Sparande
  - c) Budget
17. Vad är en ekonomi?
- a) En plan för att laga mat
  - b) Hur pengar används och förvaltas
  - c) En typ av försäkring
18. Vad innebär det att ha en skuld?
- a) Att man har pengar sparade
  - b) Att man är skyldig någon pengar
  - c) Att man har fått en present

## Ordkollen

### Antal poäng: 12

*Beskrivning: Nedan listas ord och begrepp som följs av tre alternativa förklaringar. Du ska ringa in det alternativ som är korrekt.*

| Ord          | 1                                      | 2                                | 3                          |
|--------------|----------------------------------------|----------------------------------|----------------------------|
| Budget       | En plan för hur man ska använda pengar | En typ av lån                    | En försäkring              |
| Inkomst      | Pengar man får in                      | Pengar man betalar ut            | Pengar man lånar           |
| Kredit       | Att köpa nu och betala senare          | Att spara pengar                 | Att låna pengar            |
| Ränta        | En extra avgift på lån                 | En rabatt på varor               | Pengar man sparar          |
| Skuld        | Pengar man är skyldig                  | Pengar man sparar                | Pengar man får in          |
| Fast kostnad | Kostnad som är lika varje månad        | Kostnad som varierar varje månad | Kostnad man aldrig betalar |
| Lån          | Pengar man får och ska betala tillbaka | Pengar man sparar                | Pengar man får utan krav   |
| Sparande     | Att lägga undan pengar för framtiden   | Att låna pengar                  | Att betala räkningar       |

| Ord            | 1                                             | 2                               | 3                          |
|----------------|-----------------------------------------------|---------------------------------|----------------------------|
| Försäkring     | Skydd mot ekonomisk förlust vid skador        | En typ av lån                   | En plan för budget         |
| Delbetalning   | Att betala av en skuld i flera omgångar       | Att spara pengar                | Att låna pengar            |
| Ekonomi        | Hur pengar används och förvaltas              | En plan för att laga mat        | En typ av försäkring       |
| Rörlig kostnad | Kostnad som kan variera från månad till månad | Kostnad som är lika varje månad | Kostnad man aldrig betalar |

## Resonerande frågor

**Antal poäng: 20**

*Beskrivning: Besvara nedanstående frågor så bra du kan. Du kan skriva ILLA dina svar på baksidan.*

- Varför är det viktigt att göra en budget innan man börjar ta lån?
- Beskriv några för- och nackdelar med att använda kreditkort.
- Hur kan dålig ekonomi påverka en persons liv och hälsa?
- Ge exempel på hur man kan spara pengar i vardagen och varför det är viktigt.
- Etiskt dilemma: Om en nära vän lånar pengar av dig och inte kan betala tillbaka, vad tycker du att du ska göra? Motivera ditt svar.

## Bedömning

**Totalt antal poäng: 50**

### Betyg Andel rätt Poäng

|   |            |    |
|---|------------|----|
| E | Minst 30 % | 15 |
| D | 45 %       | 23 |
| C | 60 %       | 30 |
| B | 75 %       | 38 |
| A | 90 %       | 45 |

Poängfördelning: Faktafrågor 18 poäng, Ordkollen 12 poäng, Resonerande frågor 20 poäng. Resonerande frågor värderas högre eftersom de kräver mer förmåga att analysera och uttrycka sig.

Tidsuppskattning: Cirka 60 minuter.

Tags: [Prov](#)